

Agata Tymczyszyn

Kronos i dyscypliny. Genealogia etyki Marksa

Streszczenie

Celem pracy jest próba zgłębienia filozoficznej i kulturowej tradycji do której przynależy, etyka Karola Marksa. Perspektywa etyki bywa z całą pewnością marginalizowana, nawet przez samego autora *Kapitału*. Pojęcie etyki wypracowane jest w duchu antropologicznej interpretacji dojrzałej myśli Karola Marksa. Dociekania autorki skupiają się na badaniu historycznych religijno-kulturowych źródeł tradycji do której przynależy, etyka *Kapitału*. Podejmowane są próby uzgodnienia literatury marksizmu z teologią odkupienia, tradycją millenarystyczną oraz ukształtowaną jeszcze w starożytności i rozwijaną w Średniowieczu antychrematystyczną teologią pieniądza. Pojęcie pracy i własności uwikłane jest w problem winy, nieczystego sumienia i etyczno-dyscyplinującego etosu pracy. Ukazana jest geneza ukształtowanej w dobie kapitalizmu protestanckiej etyki pracy, opisanej przez Maxa Webera w rozprawie *Etyka protestancka i duch kapitalizmu*. Szczególnie ważnym punktem podjętych tu rozważań jest badanie wspólnych źródeł ekonomicznej i etycznej zasady zawinienia jak i wskazanie związku między etyką długu a filozoficznymi i kulturowymi przeobrażeniami dotyczącymi rozumienia czasowości, zgodnie z uwagami Fryderyka Nietzschego zawartymi w krótkiej rozprawie *Wina, Nieczyste Sumienie i tym podobne*. Samo słowo *kapitalizm* etymologicznie wywodzi się od łacińskiego terminu *caput*. Termin ten oznaczał początkowo główną część długu pożyczki po odliczeniu zysku. Dla autora *Genealogii moralności* to czas jest warunkiem możliwości zawinienia, ekranem owego stosunku rozliczenia się z wierzycielem, a więc warunkiem możliwości zaciągnięcia długu. Dług w swej istocie zawsze rozumiemy jako pewien proces, w który uwikłana jest ludzka egzystencja.

Łowek B. Br
Agata Tymczyszyn

29 CZE 2023